

вещественното му напрѣднувание, както и гръцко-то духовенство така прави съ бжлгарския народъ откакъ обсъби Черкова-та му и унищожи черковна-та му независимостъ. Прочее, за духовно-то си възраждане, за свѣстяване-то и окопитяване то си, както и за възстановяване-то на народна-та си Бжлгарска Черкова, бжлгарский народъ длъжи на свои хора, природни бжлгаре, и то повече отъ духовно звание, както видѣхме и както тепърва щемъ видимъ.

По едно врѣме (прѣзъ 1837 год.), когато султанъ Махмудъ 2-й се разхождалъ низъ бжлгарски-тѣ области на царство то си, бжлгаре-тѣ пакъ му се оплакале отъ насилія-та и злосторства-та на гръцко-то духовенство и отъ сжжители-тѣ си турци, ала султанъ-тъ и сега нищо не сторилъ за подобръние-то и улѣгчение-то участь-та на подданници-тѣ си бжлгаре. Прѣзъ 1839 год. се вжцарилъ синъ му Абдулъ-Меджидъ, който съ единъ *Хатишерифъ* ⁽³⁵⁾ тжржественно обявилъ, че щжтъ да се премахнжтъ всички-тѣ сжществующи до тогава злини, обаче за бжлгарския народъ нищо добро немало, дори и слѣдъ сжставяние-то на *Танзимата* ⁽³⁶⁾ прѣзъ 1840 год. Нъ при всички-тѣ си теглила, мжки и неволи, бжлгарский народъ все се трудилъ и радилъ за духовно-то си възраждане. Духовници-тѣ (*таксидиоти*, — пжтници, пжтужщи) отъ хилиандарска-та и рилска-та обители, каквито таксидиоти имаше почти до освобождение-то въ всички бжлгарски градове и села, проповѣдвале народу и го насжрдчавале въ предприета-та му работа, — да си отваря училища, въ които да се учжтъ бжлгарски-тѣ чада бжлгарски да четжтъ и да пишжтъ, и да раджтъ за назначавание бжлгаре владици въ бжлгарски-тѣ области. Повечето отъ тия таксидиоти, по чинъ свещенноиноци, по врѣме-то си, бѣхж доста учени хора,

(35) Рѣчи-тѣ *хат-и-шерифъ* буквално значжтъ дѣяние свято, *свещенъ*, *височайши*, *царски актъ*. Нъ *хатишерифъ-тъ* е билъ единъ *вжзгласъ* или *манифестъ*, съ който султанъ-тъ провжзгласилъ, между друго, че щжтъ се пажжтъ живота, честь-та и имота на всѣкого въ джржава-та, че щжтъ се премахнжтъ всички-тѣ до-тогавашни злосторства, притѣснения и проч. и проч.

(36) *Танзиматъ* бѣше единъ видъ джржавенъ сжвѣтъ за коренни преобразования на джржавни-тѣ учрѣждения и наредби. — Подиръ обнародване-то на *хатишерифа* и сжставяние-то на *танзимата*, турско-то правителство като не стори нищо добро за бжлгарския народъ, прѣзъ 1843 год., Александръ Стоиловичъ Бойоглу Екзархъ, роденъ въ Стара-Загора, испратилъ едно *вжззване*, или *мемоаръ* до петъ-тѣ голѣми европейски джржави и до турско-то правителство, та настоявалъ да се туржтъ въ дѣйствие обѣщания-та въ хатишерифа отъ 1839 год., обаче нито султанъ-тъ, нито правителства-та на други-тѣ европейски джржави взеле въ внимание *вжззване-то* му.